

DOUĂ PIESE DE METAL DIN FEUDALISMUL TIMPURIU DESCOPERITE ÎN COMUNA JARIȘTEA, JUDEȚUL VRANCEA

ANTON PARAGINĂ

Pe teritoriul județului Vrancea, ca urmare a cercetărilor întreprinse, s-au descoperit în ultimii ani mai multe piese de metal aparținând feudalismului timpuriu, mai precis, secolelor X—XI. Este vorba, de altfel, de descoperirile de la Dragosloveni ¹ și Cîmpineanca ² precum și cele de la Budești și Iugani ³.

Aceste piese au fost descoperite prin săpături sistematice, prin cercetări de suprafață dar și prin descoperirile întâmplătoare făcute de cetățenii din comunele respective cu ocazia diferitelor lucrări agricole sau de altă natură.

În categoria acestora din urmă intră și cele două piese găsite în comuna Jariștea, comună care face parte din marele bazin viticol al Odobeștilor.

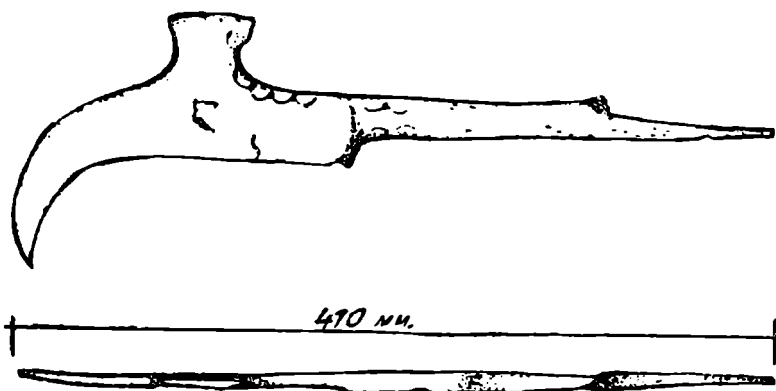

Fig. 1. Cosor de tăiat la vie descoperit la Jariștea.

1 Maria Comșa și Gh. Constantinescu — Depozitul de unelte și arme din epoca feudală timpurie descoperit la Dragosloveni (județul Vrancea) în SCIV, 20, 1969, 3, p. 43.

2 Ion Mitrea și Victor Nămoșanu — Cercetări arheologice în așezarea de la Cîmpineanca, în S.C.S., seria Istorie-Filologie, 1974, p. 61—70.

3 Material inedit.

Este vorba de două piese din fier un cuțit de tăiat la vie și un topor care, ca arie de răspîndire, cuprind o mare parte din Europa răsăriteană.

CUȚITUL, sau cosorul de tăiat la vie, a fost depistat în cadrul colecției muzeale existente aici în comună din anul 1976. Piesa a fost adusă la școala din Jariștea de elevii din partea estică a satului, denumită „MARGINEA”, iar de aici a ajuns la colecția muzeală. Asemenea exemplare au fost găsite în Moldova, la Dumeștii-Vechi în județul Vaslui, într-un mormînt de înhumatie și altul în județul Suceava, la Coșna-Floreni, împreună cu alte piese date pe baza analogiilor, în secolele X—XI⁴ iar altele s-au găsit la Nădreni și Echinăuți⁵ și au fost datate din secolul X pînă în secolul XIII⁶.

În Cîmpia Română această piesă viticolă a fost întrebuințată și în secolul al XV-lea, dovadă fiind atît obiectul descoperit la Străulești cît și exemplarul găsit la Butimanu laolaltă cu obiecte și arme tipice secolului al XV-lea⁷.

Cuțitul nostru este de mărime potrivită. Are o lungime de 40,7 cm, din care numai lama are 18 cm. Lățimea lamei este de 3,8 cm. Pe partea opusă tăișului are o altă lamă cu tăișul de 5 cm. Aceasta era folosită probabil la tăierea coziilor uscate de la vie, a aracilor, a mlajei și chiar de apărare în caz de primejdie. Pe lamă și pe proeminența opusă tăișului găsim un decor incizat format din linii curbe întrerupte de puncte.

A doua piesă este descoperită tot în aceeași parte a satului pe marginea unui drum făcut prin 1969 pentru a uni cît mai bine centrul satului cu această „MARGINEA” a lui. Probabil cu această ocazie a fost scos aproape de suprafață iar ploile repetate a făcut ca el să fie scos în evidență. Depistată în anul 1976 în pămînt de fierarul Pleșcan Ion, piesa a fost predată la Consiliul popular al comunei Jariștea de unde a intrat în posesia Muzeului de istorie din Focșani⁸.

Este de dimensiune mijlocie, cu tăișul lung de 11,3 cm. Muchia rotundă, are prevăzute două aripioare pentru a fixa cît mai bine coada, gaura de înmănușare ovoidală are diametrul de 4,2 cm, iar gîtul este înalt și subțire, înălțimea este de 19,5 cm.

4 Dan Gh. Teodor — Elemente bizantine în Moldova secolele VI—XI în SCIV I, Tom 21, 1970, p. 115.

5 P. I. Panait — Contribuții arheologice la cunoașterea satului în secolul al XV-lea pe teritoriul de azi al Bucureștilor, în Materiale de istorie și muzeografie, Muzeul de istorie al orașului București, 1974, p. 223.

6 Idem.

7 Idem.

8 Piesa a fost donată muzeului de către Roman Ion pentru care îi mulțumim și pe această cale

Exemplare asemănătoare s-au mai găsit în R.S.S. Moldovenească⁹ și în alte părți din Uniunea Sovietică¹⁰. Toate acestea sînt datate pînă în secolul al XI-lea.

Ținînd cont că cuțitele de tăiat la vie descoperite în Moldova sînt datate în secolele XI—XIII, știind că influența venea din sud, unde s-au făcut descoperiri asemănătoare pentru secolele V—VII¹¹ (deci trecea într-o fază mai timpurie pe aici prin sudul Moldovei), putem considera că și piesa noastră, referindu-mă la cosorul de tăiat la vie, aparține feudalismului timpuriu.

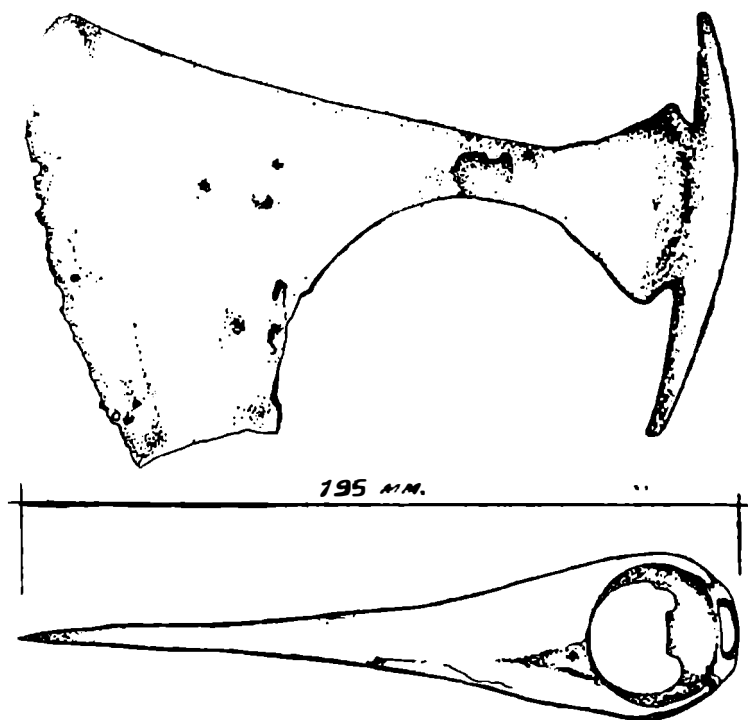

Fig. 2. Topor descoperit la Jariștea.

Ca un argument în sprijinul celei afirmate mai sus este a doua piesă care se datează în aceeași perioadă de cumpănă a celor două milenii

Descoperirea acestor piese — deși puține — au o importanță deosebită pentru că indică ca ocupație viticultura cu mult înainte de se-

9 G. B. Fedorov — Rezultatele și problemele principale ale cercetărilor arheologice în sud-vestul U.R.S.S. referitoare la primul mileniu al e.n. în S.C.I.V., IV, 2, anul X, 1959, p. 401.

10 B. A. Kolcin — Cernaia Metalurgia imetalooobrabotka V drevnei Rusi în MIA 33, Moscova, 1955, p. 103—105, fig. 67.

11 Dan G. Teodor, op. cit. p. 115.

colul al XVII-lea, oînd este atestată podgoria Odobeștilor. Ne face să credem că satul Jariștea era locuit la începutul mileniului al II-lea și că una din ocupațiile celor de aici era viticultura, ocupație care se menține pînă în zilele noastre.

Această descoperire urmată probabil de altele era de altfel de așteptat în județul Vrancea, județ în care viticultura are o mare pondere și care a avut ca simbol heraldic butoiul de vin și pe Băhus (fostul ținut Putna)¹². Ea indică o ocupație străveche și vorbește de continuitatea locuitorilor în această zonă de deal și se adăugă, de altfel, descoperirilor de unelte agricole de la Dragosloveni, Budești, Cîmpineanca și Iugani din județul Vrancea.

DEUX PIÈCES DE MÉTAL DE LA HAUTE FÉODALITÉ DÉCOUVERTES À JARIȘTEA — VRANCEA

Résumé

L'auteur présente deux pièces en fer découvertes à Jariștea, dans le département de Vrancea. Il s'agit d'un couteau et s'agit d'une hache.

Ces pièces appartiennent à la haute époque féodale et indiquent une vieille occupation des habitants de ce pays (en particulier Odobești) — la viticulture. Ces pièces ont été trouvées à l'occasion des travaux agricoles à l'occasion.

Le matériel découvert s'ajoute à une série de découvertes des outils agricoles de Dragosloveni, Cîmpineanca, Budești et Iugani.

¹² Dan Cernovodeanu — Știința și arta heraldică în România, Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1977, p. 506—507.